

ทำสวนหย่อมทับทางสาธารณะ ... เจ้าหน้าที่ต้องสั่งรื้อถอน !

โดย นายปกครอง

เรื่องนี้... เป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวกับปัญหาของการอยู่ร่วมกัน กรณีเพื่อนบ้านในหมู่บ้านจัดสรรปลูกต้นไม้ วางกระถาง หรือทำสวนหย่อมพักผ่อนหย่อนใจบริเวณข้างบ้านตัวเอง แต่มีส่วนที่รुक้าเข้าไปในถนนของหมู่บ้านด้วย ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่สะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของคนในหมู่บ้านได้

อุทาหรณ์จากคดีปกครองที่นำมาเล่าในฉบับนี้ ก็เป็นกรณีพิพาทของเพื่อนบ้านจากเหตุดังกล่าว จนเคยเกิดการทะเลาะวิวาทจากการขับรถชนกระถางต้นไม้ที่วางอยู่ข้างถนนที่สัญจร

มูลเหตุของคดีนี้มีอยู่ว่า... นายหนึ่งมีบ้านอยู่ฝั่งตรงข้ามกับบ้านของผู้ฟ้องคดี ได้ทำสวนหย่อมปลูกต้นไม้และก่ออิฐปูกระเบื้องล้อมนอกเขตรั้วข้างบ้าน รุก้าเข้าไปในถนนของหมู่บ้านจัดสรรซึ่งได้ยกให้เป็นทางสาธารณะประโยชน์แล้ว โดยสวนหย่อมมีขนาดกว้างประมาณ ๒ เมตร ยาวประมาณ ๕๐ เมตร ติดต่อกับบ้านของนายสองซึ่งปลูกต้นไม้นอกเขตรั้วข้างบ้านเช่นเดียวกัน และยังปลูกต้นไม้บริเวณห้วมุมเล็กๆ ทำให้บดบังการมองเห็นของผู้ขับขี่ยานพาหนะรวมถึงผู้ฟ้องคดี ซึ่งอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุเป็นอันตรายต่อผู้สัญจรไปได้ ส่วนนายสามมีบ้านอยู่ฝั่งตรงข้ามกับบ้านของนายหนึ่งและนายสองได้ปลูกต้นไม้ขนาดใหญ่นอกเขตรั้วข้างบ้าน กว้างประมาณ ๒ เมตร ยาวประมาณ ๑๐๐ เมตร ทำให้ถนนบริเวณที่พิพาทแคบลง

ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงนายกเทศมนตรีให้ตรวจสอบสิ่งกีดขวางทางสาธารณะดังกล่าว แต่ก็ไม่มีผลแก้ไข จึงยื่นฟ้องเทศบาลตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลถนนสาธารณะในหมู่บ้านและให้เจ้าของบ้านทั้งสามหลังรื้อถอนต้นไม้ส่วนที่ปลูกรุก้าออกจากถนนสาธารณะ

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองโต้แย้งว่า จากการตรวจสอบถนนสาธารณะที่พิพาทมีความกว้างประมาณ ๔ เมตร ซึ่งรถสามารถสัญจรได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้ใช้ถนนดังกล่าวมานาน อีกทั้งที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านจัดสรรได้มีมติให้คงสภาพสวนหย่อมตามเดิม อันเป็นความต้องการของบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่มีอำนาจดำเนินการใด ๆ กับเจ้าของบ้านทั้งสามหลังได้

ประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการให้เจ้าของบ้านทั้งสามหลังรื้อถอนสวนหย่อมส่วนที่รุก้าออกจากถนนที่พิพาทหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยสรุปว่า เมื่อพิจารณาหลักฐานการจดทะเบียนโฉนดที่ดิน ซึ่งเป็นถนนพิพาทบริเวณบ้านของผู้ฟ้องคดีและเพื่อนบ้านทั้งสามหลังให้เป็นทางสาธารณะประโยชน์ มีความกว้าง ๘ เมตร และระหว่างบ้านนายหนึ่ง นายสอง และนายสาม มีความกว้าง ๑๒ เมตร โดยบ้านทุกหลังในโครงการมีพื้นที่ปลูกหญ้าขนาดเล็กกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ตามแนวรั้วบ้านข้างถนนสาธารณะซึ่งไม่เกินแนวเขตเสาไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและทางระบายน้ำ

การที่บ้านทั้งสามหลังปลูกต้นไม้รุก้าถนนดังกล่าว จึงเป็นการขยายพื้นที่ข้างรั้วบ้านรุก้าถนนของหมู่บ้านซึ่งเป็นทางสาธารณะประโยชน์ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกับนายอำเภอท้องที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการให้เจ้าของบ้านทั้งสามหลังรื้อถอนสวนหย่อมส่วนที่ขยายออกมารุก้าทางสาธารณะประโยชน์ดังกล่าว **จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่**ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่โดยให้มีการรื้อถอนสวนหย่อมส่วนที่รุก้าถนนสาธารณะออก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๗๒/๒๕๖๔)

คติดังกล่าว... เป็นการวางแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อถนนภายในหมู่บ้านจัดสรรได้จดทะเบียนโอนเป็นถนนสาธารณะแล้ว หากมีการปลูกต้นไม้ รุกกล้าถนนดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จะต้องดำเนินการให้มีการรื้อถอนต้นไม้ที่รุกกล้าทางสาธารณะออก มิเช่นนั้น จะถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ได้

และแม้ว่าการปลูกต้นไม้จะทำให้อากาศสดชื่น สบายตา สบายใจแก่ผู้พบเห็น หรือเป็นงานอดิเรกที่ทำให้คลายความเครียดก็ตาม แต่จะต้องกระทำภายในเขตพื้นที่บริเวณบ้านของตนเองและไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับเพื่อนบ้านนะครับ...

(ปรึกษาคติปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)
